

29

ZARZĄDZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 16 stycznia 1973 r.

w sprawie ustalenia wykazów chorób pozostających w związku ze służbą wojskową, z tytułu których przysługują świadczenia rentowe i odszkodowawcze.

Na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1968 r. Nr 3, poz. 11 i z 1972 r. Nr 53, poz. 341), art. 15 ust. 3 i art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 53, poz. 341) oraz art. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. Nr 53, poz. 342) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Wykaz chorób, które powstały w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej, zawiera załącznik nr 1 do zarządzenia.

2. Wykaz chorób, które ujawniły się wskutek istotnego pogorszenia stanów chorobowych w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej, zawiera załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 2. Chorobami, z których tytułu przysługują świadczenia określone w ustawie z dnia 16 grudnia 1972 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze

służbą wojskową (Dz. U. Nr 53, poz. 342), są choroby określone w załączniku nr 1 do zarządzenia.

§ 3. Tracą moc:

- 1) zarządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 26 marca 1958 r. w sprawie ustalenia wykazu chorób pozostających w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej,
- 2) zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 maja 1958 r. w sprawie ustalenia wykazu chorób pozostających w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej żołnierzy wojsk wewnętrznych,
- 3) zarządzenie Ministrów Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych z dnia 10 października 1968 r. w sprawie ustalenia wykazów chorób pozostających w związku ze służbą wojskową oraz okresów, w których po zwolnieniu ze służby wojskowej może powstać inwalidztwo wskutek choroby (Monitor Polski Nr 44, poz. 314).

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1973 r.

Minister Obrony Narodowej: w z. *J. Urbanowicz*

Załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 stycznia 1973 r. (poz. 29).

WYKAZ CHOROBY POWSTAŁYCH W ZWIĄZKU ZE SZCZEGÓLNYMI WŁAŚCIWOŚCIAMI LUB WARUNKAMI SŁUŻBY WOJSKOWEJ

Lp.	Nazwa choroby	Czynnik szkodliwy wywołujący chorobę
1	2	3
1	Zatrucia ostre i przewlekłe substancjami chemicznymi oraz następstwa tych zatruc	Prace, przy których istnieje narażenie na działanie substancji toksycznych lub szkodliwych
2	Pylice płuc: pylica krzemowa, pylice krzemianowe i inne zwłóknienia płuc spowodowane wdychaniem pyłów oraz ich powikłania (pylica-gruźlica i inne)	Prace narażające na wdychanie pyłu zawierającego dwutlenek krzemu w postaci wolnej lub związanej oraz innych pyłów mogących wywołać zwłóknienia tkanki płucnej
3	Przewlekłe nieodwracalne schorzenia narządu oddechowego powstałe w następstwie działania substancji: toksycznych, drażniących, uczulających (alergenów) lub czynników mechanicznych (nasilone wydechy)	Prace narażające na działanie substancji toksycznych lub drażniących, pyłów, par, gazów, aerozoli o właściwościach uczulających: prace muzyków instrumentów dętych
4	Choroby spowodowane działaniem promieni jonizujących i ciał promieniotwórczych (również nowotwory, choroby narządu wzroku i skóry spowodowane działaniem tych czynników)	Prace narażające na działanie promieniowania jonizującego i ciał promieniotwórczych

Lp.	Nazwa choroby	Czynnik szkodliwy wywołujący chorobę
1	2	3
5	Trwale uszkodzenia zdrowia w wyniku oddziaływania pola elektromagnetycznego wielkiej częstotliwości w zakresie mikrofal, dłuższych fal radiowych i spójnego promieniowania świetlnego generowanego przez układy laserowe	Prace narażające na działanie pola elektromagnetycznego z zakresu mikrofal i spójnego promieniowania świetlnego generowanego przez układy laserowe
6	Odmrożenia lub trwałe skutki odmrożeń	Prace na otwartej przestrzeni podczas mrozu lub inne prace narażające na długotrwałe ochłodzenie ciała
7	Zmiany w układzie nerwowym, naczyniowym i ruchowym wywołane działaniem drgań mechanicznych (wibracji)	Prace narażające na działanie drgań mechanicznych (wibracji)
8	Przewlekłe — wywołujące nieodwracalne zmiany w układzie ruchowym — schorzenia nerwów, mięśni, ścięgien, pochwek ścięgniastych, kałek maziowych, tkanek okołostawowych	Prace wymagające stałego obciążenia ograniczonych grup mięśni lub przymusowej postawy ciała albo powodujące ucisk na pnie nerwów, ruchy monotypowe wykonywane w szybkim tempie, np. u radiotelegrafistów, stenografów, i inne prace narażające na stały ucisk i nadmierne obciążenie aparatu kostno-stawowego
9	Schorzenia rogówki, zaćma, schorzenia naczyńwłki oraz siatkówki wywołane zawodowymi czynnikami fizycznym lub chemicznymi. Uwaga: Zmiany wywołane działaniem promieniowania jonizującego należy kwalifikować według lp. 4	Prace narażające na długotrwałe działanie promieniowania podczerwonego, nadfioletowego, pola elektromagnetycznego wysokiej częstotliwości oraz na działanie drażniących substancji chemicznych
10	Uszkodzenie narządów słuchu związane ze stałym narażeniem na działanie nadmiernego hałasu	Prace narażające na działanie hałasu o dużej intensywności
11	Przewlekłe schorzenia krtani (niedowłady strun głosowych, guzki śpiewacze)	Praca wykładowców śpiewaków, telefonistów
12	Przewlekłe choroby skóry i błon śluzowych spowodowane warunkami pracy Uwaga: Zmiany o charakterze złośliwym należy kwalifikować według lp. 13, zmiany wywołane działaniem promieniowania jonizującego według lp. 4, a choroby zakaźne, inwazyjne (pasożytnicze) według lp. 15.	Prace narażające na styczność z substancjami drażniącymi lub uczulającymi
13	Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie styczności z czynnikami rakotwórczymi a) nowotwory skóry b) nowotwory dróg moczowych c) nowotwory układu oddechowego Uwaga: Nowotwory powstałe w następstwie działania promieniowania jonizującego należy kwalifikować według lp. 4.	Prace narażające na długotrwałą styczność z produktami suchej destylacji węgla, ropy naftowej, upków bitumicznych, smołowa, asfaltu Prace narażające na długotrwałą styczność z benzenoaminami oraz ich pochodnymi, jak np. alfa- i beta-naftylouamina, benzydyna Prace narażające na wdychanie substancji rakotwórczych
14	Uszkodzenia zdrowia związane z pracą w podwyższonym lub obniżonym ciśnieniu atmosferycznym oraz w warunkach działania przyspieszeń	Prace wykonywane w warunkach podwyższonego lub obniżonego ciśnienia atmosferycznego, narażające na nagłe zmiany ciśnienia oraz działanie przyspieszeń

Lp.	Nazwa choroby	Czynnik szkodliwy wywołujący chorobę
1	2	3
15	Choroby zakaźne i inwazyjne (choroby pasożytnicze, odzwierzęce) oraz egzotyczne u osób przebywających w krajach egzotycznych i inne, jak np. promienica, drożdżycza, aspergilloza, jeżeli brak podstaw do przypuszczenia, że źródło choroby znajdowało się poza warunkami służby	Praca wymagająca bezpośredniego stykania się z zakaźnym środowiskiem lub materiałem
16	Żylaki podudzi z rozległymi, trudno gojącymi się owrzodzeniami	Prace wymagające długotrwałej pozycji stojącej lub przymusowej, jeżeli choroba powstała po 5 latach służby wojskowej w tych warunkach
17	Psychozy reaktywne odporne na leczenie, powstałe w szczególnych warunkach służby wojskowej	Służba w powietrzu, na wodzie i lądzie w warunkach ostrego lub przewlekłego stresu psychicznego

U w a g a: Choroby wymienione pod lp. 16 i 17 uwzględnia się tylko w stosunku do żołnierzy zawodowych.

Załącznik nr 2 do zarządzenia Ministra
Obrony Narodowej z dnia 16 stycznia
1973 r. (poz. 29).

WYKAZ CHOROÓB, KTÓRE UJAWNIAJĄ SIĘ WSKUTEK ISTOTNEGO POGORSZENIA STANÓW CHOROBYCH W ZWIĄZKU ZE SZCZEGÓLNYMI WŁAŚCIWOŚCIAMI LUB WARUNKAMI SŁUŻBY WOJSKOWEJ

Lp.	Nazwa choroby	Czynnik szkodliwy wywołujący chorobę
1	2	3
1	Gruźlica	Służba w warunkach trudnych (atmosferycznych, polowych), specjalnie niekorzystne warunki zakwaterowania sprzyjające zachorowaniu itp.
2	Choroba reumatyczna (ostry gościec stawowy), gościec przewlekły postępujący, zapalenie zeszywniające stawów kręgosłupa, choroba zwyrodnieniowa oraz pogościcowe zmiany narządowe	Długotrwała służba związana z działaniem ujemnych wpływów atmosferycznych oraz z pracą fizyczną narażającą stale na urazy mechaniczne
3	Przewlekłe schorzenia układu oddechowego i zatok przynosowych oraz trwałe następstwa tych chorób	Długotrwała służba w szkodliwych dla zdrowia warunkach ujemnego oddziaływania na ustrój wpływów atmosferycznych lub środowiska pracy
4	Przewlekłe stany zapalne nerwów	Długotrwała służba narażająca na ujemne wpływy atmosferyczne, oziębienie itp.
5	Choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy oraz przewlekłe powtarzające się nieżyty jelit lub żołądka upośledzające stan odżywienia	Długotrwała służba (co najmniej 12 miesięcy) w warunkach nadmiernego napięcia nerwowego, zwiększonej odpowiedzialności i nieregularnego trybu odżywienia
6	Przewlekłe zapalenie nerek	Długotrwała ciężka praca w warunkach oziębienia ciała i działania wilgoci
7	Choroba wieńcowa	Długotrwała służba wojskowa na odpowiedzialnych stanowiskach wymagająca napięcia nerwowego oraz nieograniczonego czasu pracy

Lp.	Nazwa choroby	Czynnik szkodliwy wywołujący chorobę
1	2	3
8	Przewlekłe nerwice wywołane warunkami służby wojskowej	Długoletnia służba wojskowa na odpowiedzialnych stanowiskach, wymagająca długotrwałego i nadmiernego napięcia nerwowego, o nieregularnym trybie życia
9	Zakrzepowo-zarostowe zapalenie naczyń — choroba Bürgera	Długotrwała służba w warunkach znacznego ochłodzenia atmosferycznego
10	Choroby, do których powstania przyczynił się w sposób zasadniczy pobyt w niewoli, obozie koncentracyjnym lub innym miejscu odosobnienia przez nieprzyjaciela	Szczególne właściwości i warunki związane z pobytym w tych miejscach

U w a g a: Choroby wymienione pod lp. 3, 7 i 8 uwzględnia się tylko w stosunku do żołnierzy zawodowych.

30

ZARZĄDZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 16 stycznia 1973 r.

w sprawie trybu ustalania okoliczności i przyczyn wypadków dla celów związanych z przyznawaniem żołnierzom i ich rodzinom świadczeń odszkodowawczych i rentowych.

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. Nr 53, poz. 342) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Żołnierz, który uległ wypadkowi, powinien niezwłocznie, jeżeli stan jego zdrowia na to pozwala, zawiadomić o wypadku swojego przełożonego.

2. Lekarz wojskowy, który udzielił żołnierzowi pierwszej pomocy po wypadku, obowiązany jest zawiadomić o tym przełożonego żołnierza.

3. W razie wypadku, wskutek którego żołnierz doznał ciężkich obrażeń lub poniósł śmierć, przełożony tego żołnierza jest obowiązany niezwłocznie po powzięciu wiadomości o wypadku zameldować o tym dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz pełnił służbę w chwili wypadku.

§ 2. 1. Dowódca jednostki wojskowej zawiadomiony o wypadku, wskutek którego żołnierz doznał ciężkich obrażeń lub poniósł śmierć, powołuje niezwłocznie komisję powypadkową w celu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku.

2. W skład komisji powypadkowej powinno wchodzić co najmniej 3 żołnierzy zawodowych, a mianowicie:

1) jako przewodniczący — zastępca dowódcy jednostki wojskowej lub szef sztabu jednostki wojskowej,

2) jako członkowie — żołnierz wyznaczony do nadzoru nad sprawami bezpieczeństwa i higieny pracy i specjalności rodzaju wojska lub służby, w której nastąpił wypadek, oraz w miarę możliwości lekarz.

3. W skład komisji nie mogą wchodzić żołnierze, którzy są zainteresowani wynikiem działania komisji, zwłaszcza gdy może mieć on wpływ na ich odpowiedzialność lub uprawnienia.

§ 3. Do zadań komisji powypadkowej należy sprawne i wszechstronne ustalenie dokładnego czasu i miejsca oraz wszystkich okoliczności i przyczyn wypadku, a w szczególności ustalenie:

1) czy żołnierz uległ wypadkowi podczas lub w związku z wykonywaniem obowiązków lub czynności określonych w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. Nr 53, poz. 342), zwanej dalej „ustawą”,

2) czy wyłączną przyczyną wypadku nie było:

- umyślne lub rażąco niedbałe działanie albo zaniechanie żołnierza naruszające obowiązujące przepisy lub rozkazy,
- zachowanie się żołnierza spowodowane nadużyciem alkoholu,

3) czy obrażenia lub śmierć żołnierza nie zostały spowodowane przez niego rozmyślnie.